

POSTANOWIENIE

12 czerwca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Władysław Pawlak

na posiedzeniu niejawnym 12 czerwca 2024 r. w Warszawie

w sprawie z powództwa Z. N.

przeciwko M. N.

o ustanowienie rozdzielności majątkowej małżeńskiej z datą wsteczną,

na skutek skargi kasacyjnej M. N.

od wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu

z 31 października 2022 r., XIII Ca 253/22,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) zł, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

(E.C.)

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 28 lutego 2022 r. Sąd Rejonowy w Wołowie ustanowił z dniem 31 stycznia 2014 r. rozdzielność majątkową pomiędzy powódką Z. N. a pozwanym M. N.

Zaskarżonym wyrokiem z 31 października 2022 r. Sąd Okręgowy we

Wrocławiu na skutek apelacji pozwanego zmienił częściowo wyrok Sądu Rejonowego w Wołowie w ten sposób, że datę ustanowienia między stronami rozdzielnosci majątkowej określił na 20 grudnia 2019 r. (dzień wytoczenia powództwa).

Skargę kasacyjną od wyroku Sądu odwoławczego pozwany oparł na obu podstawach przewidzianych w art. 398³ § 1 k.p.c. W ramach podstawy materialnoprawnej skarżący zarzucił naruszenie: art. 52 § 1 k.r.o. w zw. z art. 52 § 2 k.r.o. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że istnienie stanu separacji wytworzonego przez powódkę stanowi ważny, wyjątkowy powód ustanowienia rozdzielnosci majątkowej z datą wniesienia powództwa, podczas gdy stan ten *per se* został wytworzony przez zawinione zachowanie powódki; art. 52 § 1 k.r.o. w zw. z art. 52 § 2 k.r.o. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że interes powódki w związku z utrzymaniem wspólności ustawowej małżeńskiej jest zagrożony, w sytuacji gdy od momentu porzucenia pozwanego nic nie zmieniło się w zarządzie majątkiem rodziny, gdyż to pozwany co do zasady zarządzał majątkiem małżonków, zarówno w trakcie wspólnego pożycia, jak i po porzuceniu, a zatem to pozwany jako małżonek pokrzywdzony przez powódkę powinien znaleźć ochronę jego interesu w utrzymaniu wspólności ustawowej małżeńskiej; art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie polegające na uwzględnieniu powództwa, w sytuacji gdy stan separacji powstał z winy powódki, a zatem Sąd drugiej instancji dokonał legitymizacji jej nielojalnego zachowania względem pozwanego. W ramach podstawy prawnoprocesowej pozwany zarzucił naruszenie: art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 321 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. polegające na ich niewłaściwym zastosowaniu poprzez zmianę wyroku Sądu Rejonowego w Wołowie i orzeczenie rozdzielnosci majątkowej z datą wniesienia powództwa, podczas gdy powódka żądała ustalenia rozdzielnosci majątkowej wyłącznie z datą wsteczną, a zatem Sąd Okręgowy wyrokował ponad zgłoszone żądanie; art. 384 k.p.c. polegające na zmianie wyroku Sądu pierwszej instancji na niekorzyść pozwanego, gdyż Sąd odwoławczy objął wspólnością ustawową majątek nabyty przez pozwanego do 20 grudnia 2019 r.; art. 327¹ § 1 i 2 k.p.c. w zw. z art. 331¹ § 1, 2 i 3 k.p.c. i art. 387 § 2¹ k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. polegające na lapidarnym, wybrakowanym i ogólnikowym uzasadnieniu zaskarżonego wyroku.

W ramach uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący podniósł, że skarga jest oczywiście zasadna z uwagi na naruszenie art. 52 § 1 k.r.o. w zw. z art. 52 § 2 k.r.o. w zw. z art. 5 k.c. oraz art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 321 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c., a także art. 384 k.p.c. W ocenie skarżącego w sprawie nie zostało wykazane istnienie ważnych powodów uzasadniających ustanowienie rozdzielności majątkowej. Nie istnieje też żaden interes w ustanowieniu tej rozdzielności, a ponadto sprzeciwia się temu interes małżonka niewinnego, czyli pozwanego, który nie doprowadził do stanu separacji faktycznej. Powódka dąży do uszczuplenia majątku, który zgodnie z przeprowadzonymi dowodami jest zarządzany przez pozwanego w sposób wzorowy i przynoszący zyski dla rodziny. Wreszcie zmiana wyroku Sądu pierwszej instancji i określenie daty ustanowienia rozdzielności majątkowej na dzień wniesienia pozwu, tj. na dzień 20 grudnia 2019 r. w miejsce daty 31 stycznia 2014 r. (wskazanej w żądaniu pozwu), stanowi naruszenie art. 384 k.p.c. i jest orzeczeniem na niekorzyść pozwanego, a w dodatku ponad żądanie pozwu (sprzecznie z art. 321 k.p.c.).

W odpowiedzi na skargę powódka wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania bądź o jej oddalenie, a ponadto o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może zostać osiągnięty jedynie przez powołanie i właściwe uzasadnienie istnienia wymienionych przesłanek, a rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi do rozpoznania następuje na podstawie oceny, czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają przyczynom kasacyjnym wymienionym w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Jeśli chodzi o oczywistą zasadność skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), to uzasadnienie wniosku opartego na tej przyczynie przyjęcia skargi do rozpoznania

wymaga przedstawienia argumentacji prawnej zmierzającej do wykazania kwalifikowanego, ewidentnego naruszenia powołanych w skardze przepisów prawa, możliwego do stwierdzenia bez merytorycznej analizy zaskarżonego orzeczenia oraz podstaw kasacyjnych (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49, z 5 października 2007 r., III CSK 216/07 nie publ. i z 11 sierpnia 2011 r., IV CSK 163/11, nie publ.); przekonanie o wystąpieniu tej przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu tak rozumianej „oczywistości” zasadności skargi. Uzasadnienie wniosku nie może sprowadzać się do powtórzenia, choćby w zmodyfikowanej postaci, podstaw kasacyjnych bądź ich uzasadnienia ani być sformułowane w sposób, który wymagałby pogłębionej oceny ich zasadności.

W świetle wiążących w postępowaniu kasacyjnym ustaleń faktycznych Sądów obu instancji art. 398¹³ § 2 k.p.c.) nie ma podstaw do przyjęcia, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna. Jak wynika z tych ustaleń, w dniu 8 stycznia 2014 r. powódka wyprowadziła się ze wspólnego mieszkania. Od tego czasu strony żyją w rozłączeniu i nie mają wiedzy o swojej sytuacji oraz podejmowanych decyzjach finansowych. W dniu 19 maja 2014 r. powódka wniosła o orzeczenie rozwodu. W pierwszej instancji został orzeczony rozwód z winy obu stron, natomiast w wyniku apelacji pozwanego Sąd drugiej instancji powództwo oddalił, przyjmując, że to powódka jest wyłącznie winna rozkładu pożycia małżeńskiego, zaś pozwany nie wyraził zgodny na rozwód. Aktualnie toczy się kolejna sprawa rozwodowa.

Nie może być też mowy o naruszeniu przez Sąd Okręgowy art. 321 k.p.c. i art. 384 k.p.c. w zakresie daty ustanowienia rozdzielności majątkowej. Wszak wskazanie późniejszej daty ustania tej wspólności w stosunku do żądanej przez powódkę, która nie zaskarżyła wyroku Sądu pierwszej instancji, jest orzeczeniem dla niej mniej korzystnym. Zgodnie bowiem z art. 52 § 2 zd. 2 k.r.o. orzeczenie rozdzielności majątkowej z datą wsteczną - w stosunku do daty wytoczenia powództwa w tym przedmiocie - następuje w wypadkach wyjątkowych. Tak samo rozstrzygnięcie Sądu odwoławczego w tej materii nie pogarsza sytuacji pozwanego (w stosunku do stanu wynikającego z orzeczenia Sądu pierwszej instancji), skoro

pozwany chciał utrzymania tej wspólności, w świetle wyroku Sądu odwoławczego wspólność małżeńska trwała dłużej niż to wynikało z wyroku Sądu Rejonowego.

Z powyższych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.

O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c., art. 108 § 1 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., w zakresie zaś odsetek, opierając się na art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614) oraz przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (jedn. tekst: Dz. U. z 2021 r., poz. 2324). Zasądzone koszty obejmują wynagrodzenie za zastępstwo procesowe ustalone według stawki minimalnej (§ 4 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie jedn. tekst: Dz. U. z 2023 r., poz. 1964).

(E.C.)

(r.g.)